

адаптивність підприємств дозволяють прогнозувати поступове зміцнення фінансової стійкості малого бізнесу та зменшення фінансових ризиків.

Література:

1. Державна служба статистики України. Показники рентабельності підприємств за видами економічної діяльності у 2019–2023 роках : статистичний бюлетень. – Київ : Держстат України, 2024. – 86 с.
2. Державна служба статистики України. Фінансові результати діяльності суб'єктів малого підприємництва України за 2019–2023 роки : статистичний збірник. – Київ : Держстат України, 2024. – 112 с.
3. Жовнірчик, Я. Ф. Фінансові ризики підприємств у нестабільних економічних умовах : монографія. – Київ : КНЕУ, 2021. – 198 с.
4. Іванченко, В. М. Фінансова стійкість підприємств: теорія, оцінювання, управління : монографія. – Київ : КНЕУ, 2021. – 312 с.
5. Ковальчук, Т. Ф. Фінансовий аналіз суб'єктів малого підприємництва: методологія та практика : монографія. – Київ : КНЕУ, 2022. – 268 с.
6. Міністерство економіки України. Звіт про стан та тенденції розвитку малого та середнього підприємництва в Україні у 2023 році. – Київ : Мінекономіки України, 2024. – 94 с.
7. Петренко, О. І. Оцінювання фінансової стійкості та платоспроможності підприємств малого бізнесу // Фінанси України. – 2023. – № 7. – С. 45–58.
8. Савицька, Г. В. Аналіз господарської діяльності підприємства : навч. посіб. – Київ : Знання, 2021. – 575 с.
9. Статистична інформація Державного управління статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

УДК 331.5:004.8

Анна ГРИЦАЙ, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Науковий керівник: Зоряна АРТИМ-ДРОГОМИРЕЦЬКА, канд. екон. наук, доцент
Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА «ВОЄННИЙ ПАРАДОКС» РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ

Anna HRYTSAI, applicant for the first (Bachelor's) level of higher education

Scientific supervisor: Zoriana ARTYM-DROHOMYRETSKA, Ph.D in Economics., Assoc. Prof.
Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine

DIGITIZATION AND THE “MILITARY PARADOX” OF THE UKRAINIAN LABOR MARKET

Повномасштабна російська агресія радикально трансформувала ринок праці України, створивши явище, відоме як «воєнний парадокс» – одночасне існування високого рівня безробіття та гострого дефіциту кваліфікованих працівників. За даними МОП, рівень безробіття станом на 2025 рік складає близько 11–13%, тоді як 29–70% компаній не можуть знайти працівників потрібної кваліфікації [1, 2]. Це явище виникло через масову зовнішню міграцію (5,8–6,9 млн осіб, переважно жінок та фахівців), мобілізацію чоловіків, внутрішнє переміщення населення та демографічну кризу, що скоротили пропозицію робочої сили на 25% порівняно з довоєнним періодом [2, 3].

З початку вторгнення у 2022 році ринок зазнав значного шоку: втрата 4,8–5 млн робочих місць, падіння вакансій на 70%, безробіття сягнуло 30–35% [4]. З 2023–2024 років спостерігається поступове відновлення: вакансії перевищили довоєнний рівень (близько 240 тис. у 2025 р.), середня зарплата зросла до 26–27 тис. грн [5]. Проте структурні проблеми зберігаються: регіональні диспропорції (дефіцит на заході та центрі, надлишок на сході), гендерний дисбаланс (до 80% зареєстрованих безробітних — жінки), кваліфікаційний мізмач та низька реінтеграція ВПО (лише 38–45% працевлаштованих) [3, 7].

У цих умовах цифрова економіка стає ключовим фактором інноваційного відновлення та сталого розвитку ринку праці. У липні 2025 року Міністерство економіки презентувало Стратегію зайнятості населення до 2030 року, де однією з чотирьох стратегічних цілей є посилення інституційної спроможності та цифровізація служб зайнятості [5]. Документ, розроблений за підтримки GIZ та BRDO в межах програми Ukraine Facility, спрямований на балансування попиту і пропозиції робочої сили, інтеграцію стандартів ЄС та подолання воєнних викликів, з акцентом на людський потенціал та благополуччя [5].

Ключовим елементом цифрової трансформації стала екосистема «Обрій», запущена у 2025 році, яка інтегрує портал «Дія», державні реєстри та AI-matching для автоматичного підбору вакансій, онлайн-реєстрації безробітних та пропозицій перепідготовки [6].

Інтегрований Єдиний портал вакансій агрегує понад 230 тис. пропозицій з приватних платформ (Work.ua, Robota.ua тощо), забезпечуючи проактивну модель послуг та скорочення часу на працевлаштування [5]. У таблиці 1 зображено порівняння ключових індикаторів ринку праці України (2025 рік).

Цифрові інструменти компенсують міграційні втрати, стимулюють повернення мігрантів (через гранти та пільги), інтегрують вразливі групи (ВПО, ветерани, молодь). Прогнози НБУ та МОП: за умови деескалації безробіття знизиться до 9–10% у 2026–2027 рр., реальна зарплата зросте на 4–6% щорічно.

Таблиця 1.

Порівняння ключових індикаторів ринку праці України (2025 рік)

Показник	Значення (2025 р.)	Зміна порівняно з 2021 р.
Рівень безробіття (МОП)	11–13%	+ (пікове 30–35% у 2022)
Кількість вакансій	~240 тис.	Перевищено довоєнний рівень
Зареєстрованих безробітних	~91–100 тис.	Зниження
Середня зарплата	26,6 тис. грн	Зростання на 20–25%
Дефіцит кадрів (компанії)	29–70%	Гострий у робітничих професіях

(Джерело: Державна служба зайнятості, Центр економічної стратегії, 2025)

У таблиці 2 зображено основні цифрові ініціативи Стратегії 2030 [5].

Таблиця 2.

Основні цифрові ініціативи Стратегії 2030

Ініціатива	Опис	Очікуваний ефект
Екосистема «Обрій»	AI-matching, інтеграція з «Дія»	Автоматичний підбір вакансій
Єдиний портал вакансій	Агрегація 230+ тис. пропозицій	Зменшення пошуку роботи
Онлайн-перепідготовка	Ваучери, гранти на навчання	Подолання мізмачу
Проактивна модель	Пропозиції до статусу безробітного	Зниження застійного безробіття

Цифровізація ринку праці трансформує «воєнний парадокс» у можливість для зростання. Реалізація «Обрій» та Стратегії 2030 дозволить підвищити продуктивність

праці, забезпечити гідну зайнятість та перетворити людський капітал на драйвер післявоєнного відновлення і європейської інтеграції України. Подальша еволюція ринку праці залежатиме від інвестицій у цифрові технології, співпраці держави, бізнесу та міжнародних партнерів.

Література:

1. Центр економічної стратегії. Трекер економіки України під час війни (оновлено грудень 2025 р.). URL: <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war/> (дата звернення: 1.12.2025).

2. Центр стратегічних досліджень (CSIS). Майбутнє України залежить від її людей, травень 2025 р. URL: <https://www.csis.org/analysis/ukraines-future-rests-its-people> (дата звернення: 2.12.2025).

3. Міжнародна організація з міграції (IOM) в Україні. Внутрішньо переміщені українці стикаються з непропорційно високим рівнем безробіття, 2025 р. URL: <https://ukraine.iom.int/news/displaced-ukrainians-face-disproportionate-unemployment-rates-iom-report-reveals> (дата звернення: 1.12.2025).

4. Міжнародна організація праці (ILO). Як війна вплинула на ринок праці України? (оновлено 2025 р.). URL: <https://www.ilo.org/resource/news/how-did-war-impact-ukrainian-labour-market> (дата звернення: 2.12.2025).

5. Міністерство економіки України. Кабінет Міністрів України. Візія Стратегії зайнятості населення до 2030 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/nova-polityka-dlia-rynku-pratsi-v-ukraini-predstavleno-viziui-stratehii-zainiatosti-naseleennia-2030> (дата звернення: 2.12.2025).

6. Мирончук Р. «Обрій»: в Україні запрацювала цифрова екосистема підтримки безробітних». Minfin.com.ua, 30 жовтня 2025. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2025/10/30/161429622/> (дата звернення: 2.12.2025).

7. Центр економічної політики та досліджень (CEPR). Ринок праці в Україні: відновлення краще, 2025 р. URL: <https://cepr.org/voxeu/columns/labour-market-ukraine-rebuild-better> (дата звернення: 2.12.2025).

УДК 330.1

Мирослав ДАЦКО, канд. екон. наук, доцент

Львівський національний університет імені Івана Франка

Зоряна АРТИМ-ДРОГОМИРЕЦЬКА, канд. екон. наук, доцент

Львівський національний університет імені Івана Франка

ЕВОЛЮЦІЯ МАРКЕТИНГОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ: РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Myroslav DATSKO, Ph.D in Economics, Assoc. Prof.

Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine

Zoriana ARTYM-DROHOMYRETSKA, Ph.D in Economics, Assoc. Prof.

Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine

EVOLUTION OF MARKETING TOOLS IN THE DIGITAL ECONOMY: THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE

За останні десятиліття зросла здатність підприємств швидко генерувати та збирати дані. Тому аналіз, інтерпретація та максимальне використання даних є процесом,